

2.8 Oogsten

Koop jij een bos rozen als ze volop in bloei zijn? Of een bruine banaan? Nee, want deze producten zijn overrijp. De rozen blijven niet lang staan op de vaas en de banaan is niet lekker meer. Voor een kweker is het belangrijk dat hij op het juiste moment oogst, zodat de producten vers zijn en met de juiste rijpheid verkocht kunnen worden. Elk gewas 'verraadt', door bijvoorbeeld z'n kleur of smaak, wanneer het juiste oogstmoment is aangebroken. Als je weet waarop je moet letten, kun je zelf het juiste oogstmoment bepalen.

Afb. 2.65 Zou jij deze overrijpe banaan kopen in de winkel?

Wat weet ik al?

- Heb je wel eens meegeholpen met het oogsten van een product?

- Welke werkzaamheden deed je toen?

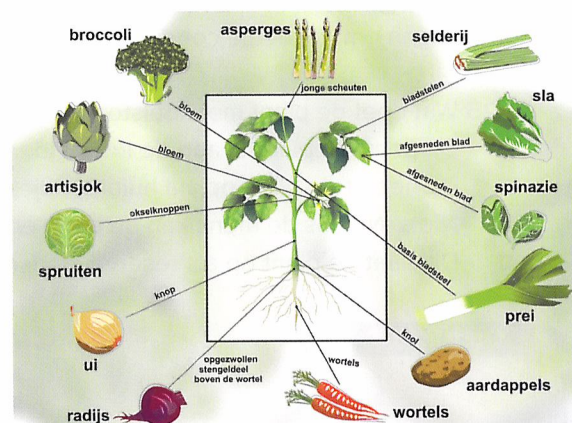
- Hoe oogstte je het product?

- Waar lette je op?

OOGSTBARE DELEN VAN DE PLANT

Een plant bestaat uit verschillende delen. Veel daarvan kun je eten of gebruiken voor de sier. Om die delen te kunnen gebruiken, moet je ze oogsten. Voorbeelden van oogstbare delen zijn:

- de bloem, zoals rozen en tulpen;
- de vrucht, zoals appels, bananen en frambozen;
- het zaad, zoals granen en zonnebloempitten;
- het blad, zoals sla en kruiden;
- de stengel, zoals bleekselderij;

Afb. 2.66 We eten veel verschillende delen van een plant, bijvoorbeeld de knollen van de aardappel

- de wortel, zoals wortels en pastinaak;
- de bollen, zoals narcisbollen en leliebollen;
- de knollen, zoals aardappels, bieten en dahliaknollen;
- de hele plant, zoals bomen, struiken en kamerplanten.

Afb. 2.67 Het oogstbare deel van een appelboom is de vrucht.

Afb. 2.68 Het oogstbare deel van graan is het zaad in de aar.

2.26 Wat zijn de oogstbare delen van een zonnebloem?

- de bloem en de bol
- de bloem en de wortel
- de bloem en het zaad
- de bloem en de knol

TIJDSTIP VAN OOGSTEN

Elk product heeft een ideaal oogstmoment. Wanneer dat is, bepaalt de kweker. Hij houdt hierbij rekening met:

- de **oogstrijpheid**. De kweker kijkt of zijn gewas rijp genoeg is om te oogsten. Een aardbei moet bijvoorbeeld rood en zoet van smaak zijn. Komkommers moeten zwaar genoeg zijn.
- vraag en aanbod van het product. Dit bepaalt de prijs die de kweker voor zijn producten krijgt. Rode rozen die je een week voor Valentijnsdag veilt, brengen veel geld op, omdat er in die periode veel vraag naar rode rozen is.
- het weer. De kweker oogst zijn gewas bijvoorbeeld voordat er een zware regenbui valt.

Afb. 2.69 Een aardbei is oogstrijp als hij mooi rood is en zoet van smaak.

Afb. 2.70 Vlak voor Pasen is er veel vraag naar voorjaarsbloemen. Narcissen leveren dan een goede prijs op.

Afb. 2.71 Een gerbera is oogstrijp als de bloem volledig open is.

2.27 Waar houdt een kweker rekening mee als hij het tijdstip van oogsten bepaalt?

- het gewicht van het product en vraag en aanbod
- de dag van de week, vraag en aanbod en het weer
- de oogstrijpheid, vraag en aanbod en het weer
- de oogstrijpheid, de dag van de week en het weer

HANDMATIG OF MACHINAAL OOGSTEN

Als het kan, oogst een kweker machinaal. Als het moet, oogst een kweker met de hand. In de tabel staat wanneer een kweker machinaal of handmatig oogst.

Handmatig oogsten	Machinaal oogsten
op kleine percelen	op grote percelen
bij kwetsbare producten, zoals frambozen	bij stevige producten, zoals aardappels
als het technisch onmogelijk is om machinaal te oogsten, bijvoorbeeld bij asperges	als het technisch mogelijk is (als er machines voor zijn)

Een nadeel van handmatige oogst is dat het tijdsintensief en arbeidsintensief is: het kost veel tijd en je hebt er veel mensen voor nodig. Handmatige oogst is daardoor duurder dan machinale oogst. Als het even kan, gebruikt een kweker dan ook machines.

Afb. 2.72 Bieten zijn stevige producten en ze staan op een groot perceel. Hierdoor kunnen bieten machinaal worden geoogst.

Afb. 2.73 Omdat aardbeien kwetsbaar zijn, worden ze met de hand geoogst.

Afb. 2.74 Omdat asperges meerjarige planten zijn en ze in de grond groeien, is het technisch gezien moeilijk om ze machinaal te oogsten.

2.28 Wanneer oogst een kweker zijn gewas handmatig?

- als de producten stevig zijn
- als de producten kwetsbaar zijn
- als het regenachtig weer is
- als ze op grote percelen staan

Opdracht 8, 9 en 10